

[Ragnhild Andersen.]

der er særlig anstrengende“ og i stedet ind-sætter: „arbejde, hvormed der er forbundet ganske særligt faremoment“. Jeg kan ikke se rettere, end at det er en afsvækkelse af denne paragraf, idet man udtrykkeligt i ministerens oprindelige forslag præciserede, at hvor der var fare for liv og lemmer, og hvor der var tale om særlig anstrengende arbejde, skulle socialministeren kunne bestemme, at det ikke måtte udføres af unge under 18 år. Den nye formulering er en forringelse, som betyder, at arbejdsgiveren i mange tilfælde vil kunne beholde den unge arbejdskraft, medens socialministeren, hvis lovforslaget blev gennemført, i sin oprindelige skikkelse, ville have haft adgang til at bestemme, at unge arbejdere ikke kan beskæftiges ved sådant arbejde.

Jeg skal derefter gøre nogle bemærkninger om kapitel 3 A, sundheds- og velfærdsforanstaltninger på arbejdsstedet. Der er i næsten alle disse bestemmelser sket forringelser i forhold til det oprindelige lovforslag. Nu minder jeg om, at det oprindelige lovforslag jo ikke var udarbejdet af ministeren eller et politisk parti, men af autoriteterne, der har lang erfaring i disse sager.

Først skal jeg nævne bestemmelsen om luftrum. Arbejdsrum, foreslog ministeren, skulle indeholde et luftrum af 15 m³ for hver i rummet beskæftiget arbejder. Det sætter udvalget ned til 12 m³. Nu tænker vel ikke ethvert medlem af folketinget på, hvor meget 12 m³ luft er; vi har mere end 12 m³ herinde, men jeg ved i virkeligheden ikke, hvor meget vi har. På systuerne, hvor de arbejdende sidder med 2 m på den ene side, 2 m på den anden, og hvor der er 3 m i højden, altså ialt 12 m³, er der ikke meget luftrum; det er på systuer og i andre lignende virksomheder, disse bestemmelser spiller en rolle, hvor man klumper mennesker sammen, og hvor de skal sidde 8 timer i træk, måske 8½ eller 8¾, hvis de har overarbejde. Jeg finder, det er en meget stor forringelse, at man er gået ned til 12 m³ luftrum for hver i rummet beskæftiget arbejder, og at det yderligere bestemmes:

„Hvor der er truffet effektive foranstaltninger med hensyn til luftfornyelse, kan det krævede luftrum nedsættes, dog ikke til under 8 m³.“

8 m³ er det minimum, vi har i dag, så hvis man bliver ved de 8 m³, er man ikke kommet længere, end man var før.

Der er også nogle ændringer, jeg kunne ønske indført med hensyn til gulvene, men jeg skal gå over til at omtale nogle af de regler, som jeg mener er mere væsentlige — jeg kan ikke få tid til at gå ind på dem alle sammen.

Der er spørgsmålet om belysningen på arbejdspladsen. I § 13, stk. 1, nr. 5, står der, at belysningsforholdene skal være således ordnet, at arbejdet kan udføres, uden at arbejderne syn påvirkes uheldigt deraf. Så er der af udvalget indføjet: „Hvor det ikke vil betyde en afgørende ulempe for virksomhedens drift. . .“. Hvad er nu det for noget? Tidligere stod der: „Hvor det ikke udelukkes ved arbejdets natur. . .“. Nu kommer altså drift og produktion og hensynet til arbejdsgiveren gang på gang ind i billedet, og det er klart, at det vil gøre det vanskeligere at få indført dagbelysning i så vid udstrækning som overhovedet muligt, hvad jo ikke alene ifølge vore, men også ifølge sundhedsautoriteternes opfattelse er det bedste for mennesker at arbejde i. Jeg var fornylig ude på en ny virksomhed, hvor de havde spiserum og pæne lokaler til arbejderne, men her sagde kvinderne til mig: vi har fået denne nye fabrik, men vi har kunstig belysning, og vi vil have dagslys, men de vil ikke give os det, for vi må ikke rette blikket udefter og derved få interessen bortledt fra arbejdsprocessen. Det er dog klart, at det er ikke nogen god foranstaltning. Virksomheden siger, at hvis den skal have den rigtige udnyttelse af arbejdskraften, må der være kunstig belysning, så der ingen forstyrrelser bliver. Men arbejderne kan ikke se problemet ud fra den samme synsvinkel, fordi deres sundhed står på spil, når dagslyset lukkes ude i så mange timer. Denne væsentlige forringelse af bestemmelserne i § 13, stk. 1, nr. 5, mener jeg ikke bør gennemføres.

Der er også forringelser med hensyn til rengøring og vaskeindretninger. Og så er der spørgsmålet om håndklæderne. Man skulle virkelig ikke tro, at det var rigtigt, at arbejdsgivernes repræsentanter og folketingsudvalget — for udvalget kan jo ikke fralægge sig sin del af ansvaret for de bestemmelser, der her er kommet ind — ikke